

AKTUELNA PITANJA TEKUĆE REFORME KRIVIČNOG PROCESNOG ZAKONODAVSTVA SRBIJE

Prof. dr Stanko Bejatović

1. Opšte napomene o procesu reforme krivičnog procesnog zakonodavstva Srbije

Reforma krivičnog procesnog zakonodavstva Srbije započela je donošenjem Zakonika o krivičnom postupku iz 2001. godine ("Sl. list SRJ", br. 70/2001, 68/2002 i "Sl. glasnik RS", br. 58/2004, 85/2005, 115/2005, 46/2006, 49/2007, 122/2007 I 20/2009). Stupanjem na snagu ovog zakonskog teksta prestao je da važi Zakon o krivičnom postupku SFRJ iz 1977. godine ("Sl. list SFRJ", br. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89 i 3/90 i "Sl. list SRJ", br. 27/92 i 24/94). Jedan od glavnih ciljeva reforme krivičnog procesnog zakonodavstva Srbije koja je započeta donošenjem ZKP iz 2001. godine bio je stvaranje normativne osnove za efikasniji krivični postupak s tim da to ne ide na uštrb nacionalnim zakonodavstvom i relevantnim međunarodnim aktima zagarantovanih sloboda i prava čoveka i građanina uopšte i usklađivanje krivičnog procesnog zakonodavstva sa rešenjima prisutnim u savremenom komparativnom krivičnom procesnom zakonodavstvu i tendencijama prisutnim u savremenoj krivičnopravnoj nauci uopšte. Polazeći od ovako postavljenog cilja, Zakonik o krivičnom postupku iz 2001. godine uvodi ne mali broj izuzetno značajnih novina kojima se stvara normativna osnova za efikasniji krivični postupak i usaglašava krivično procesno zakonodavstvo sa prednje navedenim rešenjima i tendencijama krivičnopravne nauke. U prvom redu to su: Proširivanje mogućnosti primene načela oportuniteta krivičnog gonjenja i na punoletne učinioce krivičnih dela, i to na dva načina (mogućnošću odlaganja krivičnog gonjenja i mogućnošću odbacivanja krivične prijave u slučaju stvarnog kajanja); Uvođenje mogućnosti izricanja krivičnih sankcija bez glavnog pretresa, i to takođe na dva načina (u postupku za kažnjavanje pre glavnog pretresa i u postupku za kažnjavanje i izricanje uslovne osude od strane istražnog sudijske); Proširivanje funkcionalne nadležnosti

sudije pojedinca; Proširivanje mogućnosti vođenja skraćenog krivičnog postupka i za krivična dela za koja je predviđena kazna zatvora do pet godina; Ograničavanje ukupnog trajanja pritvora; Određivanje roka za veštačenje i propisivanje posledica propuštanja određenog roka; Određivanje procesnog trenutka do kojeg se lice koje uživa pravo imuniteta može pozvati na imunitet; Ograničenje broja branilaca jednog okrivljenog lica; Ustanova krivičnog gonjenja po predlogu oštećenog lica; Nove mere prema subjektima koji svojim ponašanjem onemogućavaju ili otežavaju održavanje glavnog pretresa; Određivanje roka za povraćaj privremeno oduzetih predmeta i sl. Trend novih rešenja u krivičnom procesnom zakonodavstvu Srbije započet donošenjem Zakonika o krivičnom postupku iz 2001. godine u cilju stvaranja normativne osnove za efikasniji krivični postupak i njegovog usaglašavanja sa rešenjima prisutnim u komparativnom krivičnim procesnom zakonodavstvu nastavljen je njegovim izmenama i dopunama iz maja meseca 2004. godine ("Sl. glasnik RS", br. 58/2004), odnosno izmenama i dopunama iz avgusta meseca 2009. godine ("Sl. glasnik RS", br. 72/09) koje donose najznačajnije novine upravo po pitanju stvaranja normativne osnove za još efikasnije delovanje krivičnog pravosuđa, i to prevashodno putem ozakonjenja pojednostavljenih formi postupanja u krivičnim stvarima. Međutim, i pored svih ovih novina koje karakterišu krivično-procesno zakonodavstvo Srbije od započinjanja njegove reforme 2001. godine pa do danas bilo bi pogrešno zaključiti da je proces reforme završen. Nasuprot. On je u toku, i prema mišljenju autora ovog rada, i ne samo njegovom mišljenju, sasvim je opravdan stav Ministarstva pravde Republike Srbije da se reforma krivičnog procesnog zakonodavstva Srbije okonča donošenjem novog ZKP. Osnov za izradu novog ZKP Republike Srbije treba da bude važeći tekst ZKP iz 2001. godine (uključujući i sve njegove izmene i dopune) i u njegovom radu

